

ได้รับการติดต่อให้เข้าไปช่วยทำโครงการ "การลงทุนทำธุรกิจโรงแรมและที่พักที่ประเทศ Australia จึงนั่งค้นหาเอกสารต่างๆที่เคยทำไว้แล้ว ได้พบเอกสารการนำเสนอเมื่อปี 2554 เห็นว่ายังไม่ล้าสมัยจึงขอนำมาเผยแพร่ดังต่อไปนี้

แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแห่งชาติ

การท่องเที่ยวเป็นความหวังของคนไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศชาติ การท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประชาชนโดยรวม รายได้ของการท่องเที่ยวมาจากการใช้จ่ายเงินของคนด้านการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสร้างงานและรายได้ในภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ที่พักแรม อาหารเครื่องดื่ม ของที่ระลึก อุปกรณ์เครื่องใช้ในการเดินทาง การสื่อสารและเทคโนโลยี ต่างๆที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการให้บริการท่องเที่ยว

เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมาจาก ภาคเกษตรกรรม (ผลิต-ขาย) ภาคอุตสาหกรรม (ผลิต-ขาย) ภาคการค้า (สินค้า ซื้อมา-ขายไป) ภาคการค้าบริการ (การบริหารจัดการ)

ธุรกิจท่องเที่ยวเป็นสาขาหนึ่งในธุรกิจภาคการค้าบริการ วัตถุประสงค์มาจากสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และจากการจัดการของมนุษย์ ขบวนการในการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยว เกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตรกรรม , ภาคอุตสาหกรรมและภาคการค้า (สินค้า) และภาคการค้าบริการในสาขาธุรกิจอื่นๆ เช่น การเงิน การขนส่งคมนาคม โรงแรม ฯลฯ

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวประกอบด้วย

สถานที่ท่องเที่ยว ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และเกิดจากการจัดการของมนุษย์ การคมนาคม ได้แก่การขนย้ายนักท่องเที่ยวเข้าไปและออกจากสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบด้วยพาหนะ ได้แก่ รถ เรือ เครื่องบิน เส้นทางการเดินทาง ถนน แม่น้ำ ทะเล อากาศ ที่พักแรม อาหารเครื่องดื่ม และบริการอื่นๆที่ให้กับนักท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และอารยธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละชุมชน มนุษย์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการและการให้บริการ

หัวใจของธุรกิจบริการท่องเที่ยวได้แก่การบริหารจัดการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้แก่ ภาครัฐ นักการเมือง ข้าราชการ (ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น) ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงานผู้ให้บริการ ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง ประชาชนทั่วไป

การบริหารจัดการในส่วนของภาครัฐ ประกอบด้วย

การบริหารจัดการทำแผนและนโยบายการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศ การบริหารจัดการในการนำแผนไปปฏิบัติให้ได้ตามนโยบายในทุกภาคส่วน การบริหารจัดการติดตามและวิเคราะห์การปฏิบัติงานในทุกภาคส่วน การบริหารจัดการควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนและนโยบาย การบริหารจัดการเครือข่ายทั้งส่วนของภาครัฐและส่วนของภาคเอกชนให้ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ

การบริหารจัดการทำแผนและนโยบายการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศ ต้องคำนึงถึงด้าน เศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง

ด้านเศรษฐกิจได้แก่การคำนึงถึงการเติบโตของการท่องเที่ยว ทั้ง รายได้ และ จำนวนนักท่องเที่ยว แผนและนโยบายต้องชัดเจน จะเอารายได้หรือจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นตัวกำหนด นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มใช้จ่ายไม่เท่ากัน นักท่องเที่ยวทุกคนมีต้นทุนทั้งที่วัดเป็นตัวเงินได้และที่วัดเป็นตัวเงินไม่ได้ สินค้าท่องเที่ยวเป็นทรัพย์สินของคนไทยทั้งแผ่นดิน ต้องคำนึงว่ารายได้ตกอยู่กับใคร งบประมาณที่รัฐนำไปพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเหมาะสมและคุ้มค่ากับการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวหรือไม่ มีผลกระทบกับเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างไร

ด้านสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวหมายถึงผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากจะทำให้คนท้องถิ่นในสถานที่ท่องเที่ยวได้รับผลกระทบ ทั้งด้านดี และไม่ดี การจัดทำแผนและนโยบายในส่วนนี้ จะต้องพิจารณาถึงการบริหารจัดการสถานที่ให้ได้รับผลกระทบด้านลบน้อยที่สุดทั้งด้าน ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน สภาพแวดล้อม การรักษาวัฒนธรรมและอารยธรรมที่ดีงามของชุมชน

ด้านความมั่นคง การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับคนต่างชาติหรือคนต่างท้องถิ่น มีทั้งนักท่องเที่ยวจริง และผู้ที่แฝงตัวเป็นนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดหาให้กับนักท่องเที่ยว เช่นแผนที่ หรือบางธุรกิจที่แอบแฝงมากับธุรกิจท่องเที่ยว อาจจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งด้านการปกครอง และด้านเศรษฐกิจ

การบริหารจัดการในการนำแผนไปปฏิบัติให้ได้ตามนโยบายในทุกภาคส่วน

- จัดการแจกแจงงานที่จะต้องทำในแต่ละแผน และกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ถ้าแผนงานใดมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ มอบหมายให้ปลัดกระทรวงท่องเที่ยวหรือตัวแทนเป็นเลขาหรือประธานคณะทำงาน)

- กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา ดูแลเรื่องมาตรฐานการท่องเที่ยว

– รับผิดชอบงานด้าน พรบ การท่องเที่ยว เป็นนายทะเบียน ควบคุมการออกใบอนุญาตผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ผู้บริหาร และผู้ให้บริการธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว

– บริหารจัดการเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งด้านการสนับสนุน และการควบคุมมาตรฐาน ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องกับการให้บริการท่องเที่ยว รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

• การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รับผิดชอบงานด้านการตลาดตามภารกิจที่ทำอยู่แล้ว

– ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวด้านการตลาดและส่งเสริมการขาย

– ติดตามดูแลนักท่องเที่ยวให้ได้รับการที่เหมาะสมกับเงินที่จ่าย

– ทำงานร่วมกับกระทรวงท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรวมถึงผู้มีส่วนร่วมในการตลาดและส่งเสริมการขาย โดยเฉพาะสื่อด้านการท่องเที่ยว

• กระทรวงและหน่วยงานอื่นๆที่รับผิดชอบงานหลักของแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น กระทรวงมหาดไทย

ดูแลเรื่องการพัฒนาแหล่งชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ กระทรวงคมนาคม ดูแลเรื่องการสร้างถนน และการควบคุมเรื่องใบอนุญาตการประกอบการรถขนส่ง

• ตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เพื่อผลักดันให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนนโยบายหลัก และมีงบประมาณแยกออกมาเฉพาะ ตัวแทน กระทรวงท่องเที่ยว หรือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นเลขาธิการงาน ของแต่ละคณะ ประกอบด้วยตัวแทนของ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง ไอ ที ซี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอื่นๆหรือองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการติดตามและวิเคราะห์การปฏิบัติงานในทุกภาคส่วน

สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีตัวแทนของนายกรัฐมนตรี มี กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และหรือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นเลขาธิการของแต่ละแผนงาน ตัวแทนของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละแผนงานเป็นกรรมการ

การบริหารจัดการควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนและนโยบาย

กระทรวงการคลัง เป็นประธาน โดยมีกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และหรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นเลขา
ตัวแทนของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนเป็นกรรมการ

การบริหารจัดการเครือข่ายทั้งส่วนของภาครัฐและส่วนของภาคเอกชนให้ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ

คณะทำงานอิสระ ประกอบด้วย ตัวแทนนายก ตัวแทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ตัวแทนกระทรวงและหน่วยงานของภาครัฐส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตัวแทน สมาคม สภา สหพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ตัวแทน ลูกจ้างผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (ผู้บริหาร และผู้ให้บริการ) ตัวแทนชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว
หัวหน้าชุมชนที่เกี่ยวข้องธุรกิจท่องเที่ยว ตัวแทนสถาบันการศึกษา และวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ

แผนปฏิบัติการเพื่อเพิ่มศักยภาพธุรกิจท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้ง ๓ ภาคส่วน ได้แก่

ภาคธุรกิจ เจ้าของ,ผู้บริหาร,พนักงาน ภาครัฐ นักการเมือง ข้าราชการ (ส่วนกลาง และ ท้องถิ่น) สถาบันการศึกษา นักวิชาการ สถานศึกษา

ภาคธุรกิจ : ต้องได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการตลาดอย่างแท้จริง เพื่อเปลี่ยนแนวทางค้าขายให้มาเน้นถึงการค้าแบบยั่งยืน มีกำไรในทางตรง
มีการบริหารและการจัดการแบบมืออาชีพ สร้างเครือข่ายและมีการร่วมทุน ได้รับการสนับสนุนในสิ่งที่ต้องการจากภาครัฐ รับผิดชอบ ต่อสังคม
ลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ เห็นความสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการด้วยกัน โดยผลักดันให้สมาคมเป็นสมาคมของสมาชิก กรรมการสมาคมต้อง
บริหารงานสมาคมให้เป็นหัวใจของสมาชิก สร้างความเข้มแข็งและสนับสนุนให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์จากภาครัฐอย่างทั่วถึงและยุติธรรม
เห็นความสำคัญในการทำงานร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้ภาครัฐเข้าใจในธุรกิจของสมาชิก ทำให้สมาชิกโดยรวมได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ความสำคัญกับสมาชิก
ควรจะมีการประชุมร่วมกับสมาชิกและได้รับความคิดเห็นจากสมาชิกก่อนที่จะส่งผู้แทนไปเข้าร่วมประชุมกับภาครัฐ

• ภาครัฐ : ให้ความสนใจธุรกิจการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ วางแผนและนโยบายเพื่อสร้างกลยุทธ์ให้ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจที่จะดำเนินธุรกิจแบบยั่งยืน
ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจแบบยั่งยืน และขับไล่ผู้ประกอบการที่ไม่ดีให้ออกไปจากวงการ
การวางแผนและกำหนดนโยบายสำคัญควรให้ภาคเอกชนโดยรวมมีส่วนร่วมไม่ใช่ทำเสร็จแล้วจึงแจ้งเอกชนให้รับทราบ

หรือเรียกประชุมโดยด่วนไม่ให้เวลาภาคเอกชนได้คิด ปรับเปลี่ยนการทำงานจากการตั้งรับเป็นฝ่ายรุก โดยการสร้างเครือข่ายร่วมกับผู้ประกอบการ ศึกษาทำวิจัยเรื่องแรงงานด้านอุตสาหกรรมบริการให้บริการด้านการท่องเที่ยว และวางแผนเพื่อให้การสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีแรงงานที่มีคุณภาพทั้งแรกเข้า และพนักงานเก่าเพื่อการเลื่อนฐานะที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สร้างมาตรฐานแรงงาน และอัตราแรงงานที่เหมาะสมทุกระดับชั้น เป็นตัวกลางสร้างความยุติธรรมให้กับผู้ประกอบการและพนักงาน

· สถาบันการศึกษาและหน่วยงานการพัฒนามนุษย์ : ผลักดันศึกษาให้ได้คุณสมบัติตามที่สถานประกอบการต้องการ สร้างหลักสูตรสำหรับพนักงานที่มีความชำนาญและความรู้ในแต่ละงาน สร้างผู้ฝึกสอนในสายอาชีพ เพื่อสามารถเป็นครูสอนพนักงานใหม่ และนักศึกษาได้ มีการสอบเทียบเพื่อรับวุฒิปันธุ์ สำหรับผู้ที่มีความรู้และความสามารถจากประสบการณ์ในการทำงานแต่ขาดปริญญา สร้างมนุษย์ให้มีคุณค่าเป็นคนดีคนเก่งทำประโยชน์ให้กับสังคม

แนวคิดในการจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้บริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

สร้างองค์ความรู้และความเข้าใจด้านแนวทางการดำเนินการทั้งของภาครัฐและเอกชนและ NGO เพื่อการผสมผสานการดำเนินงานที่ยั่งยืน การสร้างแนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ประสบในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากแหล่งต่างๆ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันของทุกภาคส่วน สร้างจิตสำนึกและการจัดสรรทรัพยากรให้สามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเป้าหมาย ข้าราชการที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้นำประชาชนในพื้นที่หรือ NGO ภาคเอกชนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ประโยชน์ที่จะได้รับ การสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งกลุ่ม NGO การสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทุกมุมมองไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาครัฐ และ NGO ความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ความเข้าใจระหว่างองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO ทำให้การบริหารจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างดี ทำให้เกิดการพัฒนแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

หลักสูตร ประกอบด้วย

– วิชาพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์เพื่อการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย การวิเคราะห์ด้านแนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทย หลักการบริหารแหล่งท่องเที่ยว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย การวางแผนและนโยบายทางด้านการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐและเอกชน

– หมวดวิชาเฉพาะด้าน การวางแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อการแข่งขัน การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว การวางแผนและจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน การจัดการวางผังสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน แนวคิดในการสร้างกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพื่อสร้างรายได้การวางแผนและแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปิดเสรี AEC

– กิจกรรม สานสัมพันธ์ผู้เข้าอบรม จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จัดทำเอกสารนำเสนอแนวทางการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวของไทยในพื้นที่ จัดทำเอกสารนำเสนอแนวทางการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

แก้ไขและปรับปรุงวันที่ 25 กันยายน 2558